

Teorie a dějiny rockové hudby
základní teze přednášek FFMU
Aleš Opekar 2020

terminologie

tradiční muzikologické pojmosloví (dur, moll, rytmus, synkopa)

specifické pojmosloví:

kodifikované: blue note, off beat; slangový původ: kvákadlo, feeling; odlišnost regionálního chápání – např. rock'n'roll v USA a Evropě

nově ustavované: textura místo faktura, zvukové pramínky, hloubka, stereo obraz /zvuková krychle/

navržené, ale praxí nevžitě: hook (háček) jako elementární líbivý a snadno zapamatovatelný motiv ap.

definice termínů:

zařadit do nadřazené kategorie a s rámcovým časovým a místním určením a vyjmenovat char. rysy z co nejvíce hledisek (hudební druh – nástroje, obsazení; hudební styl – char. prvky v obl. melodie, harmonie, rytmu, frázování, práci s barvami, hudební žánr – spol. funkce, role v živ. způsobu, okruh posluchačů...)

definice rocku

Rock je oblasti moderní populární hudby, historicky vzniklá v USA v pol. 50. let.

Zvukovou složku určuje obsazení elektricky zesílených nástrojů, nejčastěji tří kytar se zpěvem a soupravou bicích nástrojů, k nimž mohou přistupovat klávesové nástroje a méně často některé sólové nástroje, např. saxofon.

Rock se vyznačuje dravou energetickou výbušností a úderností hudebních prvků, čerpaných z rhythm & blues, country & western a swingové populární hudby; následně fúzuje jakékoli další hudební inspirace, včetně umělé evropských i odlehlých mimoevropských.

Ve společenském fungování rocku vystupuje do popředí jeho těsné sepětí s životními způsoby mladých, zejména městských generací 2. poloviny 20. století, které se stále proměňují, mimo jiné působením rychlého rozvoje masových médií a zvukové a nahrávací techniky, a jejichž součástí je i široká amatérská základna.

vnitřní zdroje proměn

přirozený vývoj stylových a žánrových prvků daného směru, výsledek napětí mezi starými odumírajícími a rodícími se novými estetickými normami

vnější zdroje proměn

vývojové posuny, způsobené sociálními okolnostmi a působením ostatních druhů a typů hudby, umění i jiné tvorby a činnosti, vývojem techniky a technologií

místo rocku ve vývoji populární hudby

cyklická dynamika stylových proměn: na jedné straně nárůst uměleckých ambicí snižuje srozumitelnost, na druhé rozměňování typických obrátů a stylových principů nadužíváním snižuje jejich účinnost; tím je připraven prostor pro nástup nového stylově-žánrového druhu

charakteristické rysy rockové hudby:

identita tvůrce a interpreta

metrorytmika a zvukovost

totální psychofyzický účin

lidovost, uměleckost a komerčnost
všeobecná povaha revolty
vegetativní schopnost

funkce rockové hudby

sociálně komunikační
pohybově stimulační
psychicky stimulační
poznávací
výchovní
dekorativní
užití rocku v jiných sférách tvorby

hodnotová kritéria

aktuálnost - vlastní názor - přesvědčivost
pravdivost - upřímnost - přirozenost
ztotožnění - zpětná vazba
stylovost x osobitost
sdělnost x náročnost
živelnost x rafinovanost,
hravost x závažnost
libost x drásavost